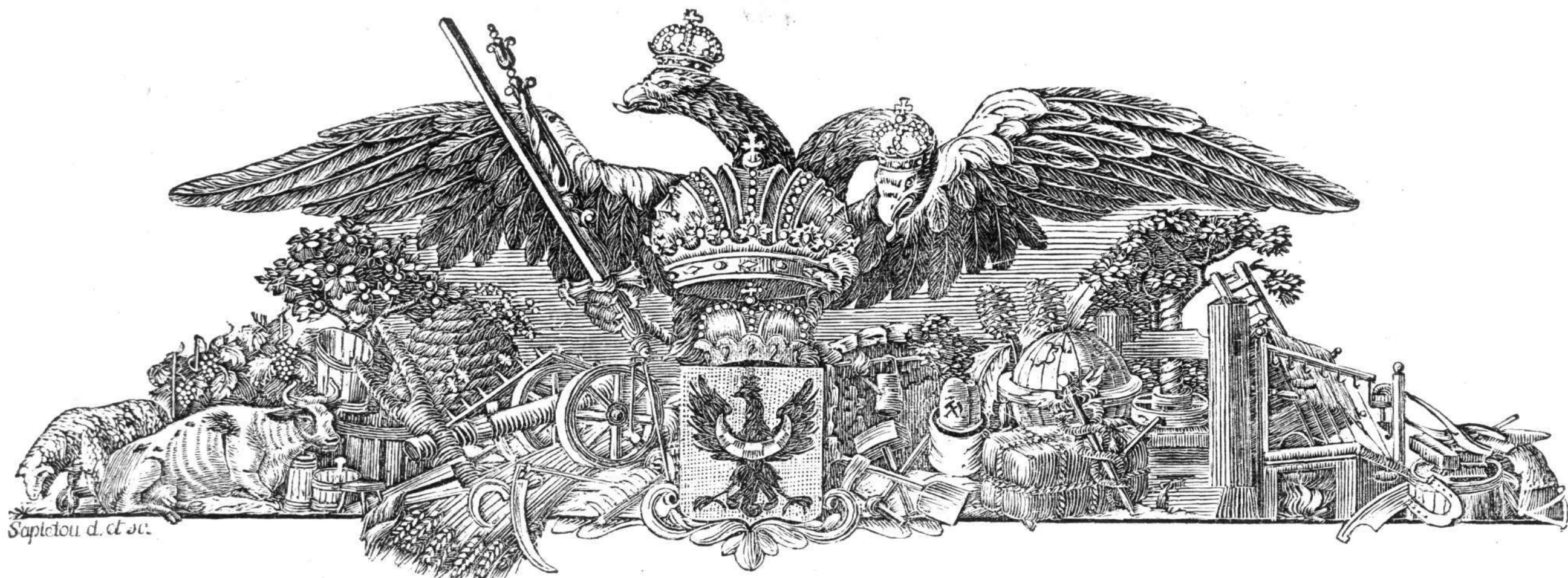

Kmetijske in rokodelske Novice.

Na svetlobo dane od c. k. krajske kmetijske družbe.

Tečaj V.

V sredo 20. Prosenca 1847.

List 3.

Pévcu. *)

Kdo zná,
Noč tamno razjásnit', ki táre duhá!

Kdo vé
Kregúlja odgnáti, ki klúje sercé
Od zóra do mráka, od mráka do dné!

Kdo uči
Izbrísat' 'z spomínja nekdájne dní,
Brezúp prihódnjih oduzét' spred očí,
Praznôti vbejžáti, ki zdájne morí!

Kakó
Bit' óčes poét in ti preteškó
Je v pèrsih nosít' al pekèl, al nebó!

Stanú
Se svôjiga spómni, tèrpi brez mirú! —
Dr. Prešerin.

Reja in pitanje goveje živine.

(Po skušnjah žlahtniga gosp. Tad. Lannerja na Koroškim).

Od lanjskiga zbora nemških kmetovavcov v Gradcu smo dobili spisek, kteriga je bil žlahtni gosp. Tadej Lanner, grajšak, veliki kmetovavec in nar imenitniši živinorednik na Koroškim, imenovanemu zboru izročil. Po sklepu tistiga zbora je bil slaven spisek v nemškem jeziki vsim udam podeljen in med kmetijske družbe po cesarkih deželah razposlan.

Imenovani spisek poslovenjen se tako glasi:

Kakó govejo živino rediti? kakó klasti ji, de se piča nar koristniši porábi, in de klaja práv tekne?

Od nekdej so se umni kmetovavci trudili po skušnjah zvediti tečnost te ali une piče; tode še le v sedanjim časi, ko je bolj zbrihtano kmetijstvo na mésto starih šég stopilo, se je marsikaj koristniga v kmetijskih rečéh zvedilo in znajdilo. Že 24 let se vseskozi pečam s pitanjem volov na svoji grajšini (Krumpendorf) poleg Celjovca, torej sim ze marsiktero reč skusil in zvedil, ktera ni prazna

znajdba, ampak gotova resnica. Predinj začnem pitati vole, jih zaženem na tehtnico (vago), tehtam ali vagam jih pa tudi med pitanjem nar menj enkrat vsaki mesec in tudi tačas, kadar jih v mesnico prodam; pri tem vselej primerjam težo pitaniga živinčeta spičo, ki jo je povžil, in si za-pišem vse, kako se pitanje izide. Takó zvém po natanjčnih skušnjah marsikaj posebniga; ter zamorem sploh razsoditi, kako se je reja obnesla.

Pri velikim številu pitancov se poklada mnogoterih pič; namen pitanja pa je, de se pridelki kolikor je mogoče, po naj viši ceni porabijo. Kmetovavec mora tedaj paziti ne samo na vsakratno ceno klaje, ampak tudi na tečnost takih akoravno domá pridelanih pič, ktere zamorejo živino nar bolj odebeliti. Zató se mora prevdarjati, predinj se pitati prične, in pa tudi potem, ko je pitanje dokončano; pred pitanjem nej prevdarja in primerja živinorednik zató, de pitancam le takih pič daje, ktere jih nar hitrejši in cenejši debelijo in nar več izdájó; po pitanju pa zató, de vidi, kako de se delo in trud izhajata, in kako de se pitanje plačuje. Taki prevdarki se ravnaajo po znanih skušnjah, ktere nas učijo tečnost in redivnost mnogoterih pič, in ktere nam je kemijska vednost in pa nalaš storjena poskušnja razodéla.

(Dalje sledi.)

Kako se je per reji jagnjet obnašati?

Hočes pridne in zdrave jagnjeta zrediti, poslednje svarila ubogaj:

Skerbi, de ovca jagnjiče koj sesati pustí, zatorej ji očisti vime in populi ali postrži volno, ki bi okoli vimena utegnila sesajočimu jagnjetu na poti biti; preslabi ovci daj ječmenove moke piti, ki kmalo dovelj mleka privabi; če je pa jagnjiče preslabo, moraš vsaki 2 uri ovco molsti in namolzeniga mleke jagnjiču v gobec polahkama vlivati.

Ne perпусти, de bi otroci ali kteri drugi mlade jagnjeta z rokami gladili, ali pa clo lovili in po rokah nosili.

Skerbi, de mladim jagnjetam ne bo v hlevi prevroče, pa tudi ne premerzlo; čist zrak in toplota srednje mere jim nar bolj tékne.

*) Iz ravno sedež na svetlo danih, v tiskarnici gosp. Blaznika krasno natisnjenih poezij gosp. dóktorja Franceta Prešerna.